

KRONIKA

SVEČANO OTVORENJE SPOMENIKA MARKU MARULIĆU
KOJI JE IZRADIO
AKADEMSKI KIPAR SLAVOMIR DRINKOVIĆ
KNIN, 5. KOLOVOZA 2005.

Govor predsjednika Vlade Republike Hrvatske dr. Ive Sanadera

I v o S a n a d e r

Kako se »otac hrvatske književnosti« rodio 18. kolovoza 1450. u Splitu (gdje je i umro 5. siječnja 1524), do nekoliko će se dana navršiti 555 godina od njegova rođenja, koju obljetnicu obilježavamo i današnjim svečanim činom.

Marulić je prvi stvaratelj u hrvatskoj književnosti čijom je pojavom naše pjesništvo uvedeno u krug europskih naroda. U oblikovanju njegova književnog opusa, kulturnog obzora i svjetonazora sudjelovalo je nekoliko čimbenika: kršćanski moralni nauk, talijanski humanizam i renesansa, te samosvojna hrvatska pjesnička tradicija. Marulić je stoga i naš i europski humanistički i kršćanski pisac. Opus mu je trojezičan, jer je svoja djela pisao na hrvatskomu, latinskom i talijanskom jeziku. Hrvatskim je djelima zaslužio Kukuljevićevu odrednicu »oca hrvatske književnosti«, a latinskim je postao europska humanistička veličina, što potvrđuje činjenica da su ga čitali i cijenili mnogi slavni sudionici europske povijesti iz XVI. i XVII. stoljeća, primjerice engleski kralj Henrik VIII, utemeljitelj isusovačkog reda Ignacije Loyola, misionar sv. Franjo Ksaverski. Koliko je bio čuven kao pisac, svjedoče nam podatci da je sve njegove tiskane knjige nabavio za svoju knjižnicu sin Kristofora Kolumba, zvao se Hernán, čak i hrvatsku *Juditu*, da ga je Cervantes kao lik uveo u jedan svoj roman, a Calderón della Barca naveo kao izvor za jednu svoju pobožnu dramu. Jednom riječju, Marko je Marulić svojim književnim djelom, koje je imalo svjetski uspjeh, velika potvrda hrvatske pripadnosti zapadnoeuropskoj kulturi i duhovnosti.

Marulićeva posveta *Judite* kumu don Dujmu Balistriliću prva je književnoslovna rasprava na hrvatskom jeziku. To što je osjetio unutarnju potrebu da u poeziji progovori pučkim jezikom, bilo je, među ostalim, i zbog toga da narodu dade djelo koje će ga hrabriti u borbi protiv stranih utjecaja i napadača. Svjetsku mu je slavu

donio opus duhovno-moralističkih spisa na latinskom jeziku, koji su u XVI. i XVII. stoljeću doživjeli brojna izdanja i bili među najčitanim onodobnim duhovnim djelima. Njegov latinski ep *Davidias* drži se jednim od najvažnijih biblijskih epova europskog humanizma. Marulićevi radovi na hrvatskom jeziku dokazali su zrelost hrvatske književne tradicije i njezine mogućnosti da se na narodnom jeziku stvore djela velike umjetničke vrijednosti. Zato ga i dandanas s pravom štuju kao oca ili utemeljitelja našeg pjesništva, a njegovo djelo vrhunskim izrazom hrvatske kulturne baštine.

Na kraju želim čestitati autoru spomenika akademskom kiparu Slavomiru Drinkoviću te Ljevaonici Umjetničke akademije i gospodinu Željku Maćešiću na izvrsnom radu, a studentima budućeg Veleučilišta Marko Marulić u Kninu i građanima ovoga hrvatskoga kraljevskoga grada želim da im ovaj Marul bude trajno nadahnuće.